

Kristianstads kommun
Byggnadsnämnden
Kommunstyrelsen för kännedom
Kommunfullmäktige för kännedom

Granskning av bygglovsverksamheten och uppföljning av tillsynsärenden

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kristianstads kommun har PwC genomfört en granskning av bygglovsverksamheten och uppföljning av tillsynsärenden. Syftet med granskningen är att bedöma om att bedöma om byggnadsnämnden bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig inom området.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att byggnadsnämnden inte helt bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen inte helt är tillräcklig inom området.

Bedömningen grundar sig bland annat på att det upplevs finnas en tillräcklig bemanning och organisation för att kunna svara upp mot ärendenas volym och komplexitet. Det har funnits och finns fortfarande finns en viss eftersläpning i ärendena som tyder på att organisationen och bemanningen inte helt är tillräcklig mot bakgrund av de behoven som finns. Vidare har det under de senaste åren genomförts ett arbete de senaste åren med att revidera och ta fram rutiner för lov- och anmälningssprocessen. Granskningen visar även att kompletteringar behöver efterfrågas för en stor andel av de inkomna ärendena vilket indikerar att kommunikationen mot invånare och företag avseende bygglovsprocessen kan stärkas. Det finns tydliga riktlinjer om hur överklagade ärenden administrativt ska hanteras samt att endast en mycket liten del av de överklagade besluten ändras i högre instans. Det framkommer också att tillsyn inte har prioriterats de senaste åren och det finns inte någon aktuell tillsynsplan. Bygg- och anmälningsslov samt tillsyn följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningen. Vi konstaterar dock att det inte sker någon övrig specifik uppföljning inom granskade områden i form av statistikredovisningar, som särskilda punkter i nämndens protokoll eller inom ramen för intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Byggnadsnämnden bör revidera gällande delegationsordning.
- Byggnadsnämnden rekommenderas att vidta lämpliga åtgärder för att på sikt minska andel lov- och anmälningssärenden för vilka kompletteringar behöver efterfrågas för att beslut ska vara möjligt.
- Byggnadsnämnden rekommenderas att säkerställa att fattade avslagsbeslut för lovärenden innehåller information om förekommande avgift, redogörelse för hur förekommande avgift har räknats fram samt överklagandehänvisning i enlighet med Boverkets rekommendationer om innehåll i lovbeslut enligt PBL.
- Byggnadsnämnden rekommenderas att säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av sitt tillsynsuppdrag, vilket inte minst omfattar att tillse en tillräcklig bemanning för att genomföra hela uppdraget.
- Byggnadsnämnden rekommenderas att nämnden förbättrar och tydliggör uppföljningen av reducerade avgifter och överskridna handläggningstider i förhållande till krav i PBL, samt säkerställer att uppföljningar även omfattar en analys av orsaker till eventuella brister som noteras.
- Byggnadsnämnden rekommenderas att överväga att införa kontrollmoment avseende granskade områden i internkontrollplanen.

Granskningsrapporten överlämnas till byggnadsnämnden för besvarande senast den 15 februari år 2023 och till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom. Svar skickas till revisionen@kristianstad.se och till det sakkunniga biträdet lena.salomon@pwc.com

För revisorerna i Kristianstads kommun

Sven Gunnar Linné
Ordförande

Göran Sevebrant
Vice ordförande

Granskning av bygglovsverksamheten och uppföljning av tillsynsärenden

Kristianstads kommun

December 2022

Emma Ekstén, certifierad kommunal revisor

Jens Westin, revisionskonsult

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kristianstads kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är granskningen är att bedöma om byggnadsnämnden bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig inom området. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att byggnadsnämnden **inte helt** bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen **inte helt** är tillräcklig inom området.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Säkerställer byggnadsnämnden en tillfredsställande organisation och bemanning som svarar upp mot ärendenas volym och komplexitet?	Delvis
Finns rutiner för lov- och anmälningsprövningen som syftar till säkerställa en effektiv och rättssäker process?	Ja
Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett a) effektivt sätt?	Nej
Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett b) rättssäkert sätt?	Delvis
Bedriver nämnden tillsyn i tillräcklig utsträckning?	Nej
Har nämnden en tillräcklig uppföljning av ovan granskade områden?	Delvis

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi byggnadsnämnden att:

- revidera gällande delegationsordning.
- vidta lämpliga åtgärder för att på sikt minska andel lov- och anmälningsärenden för vilka kompletteringar behöver efterfrågas för att beslut ska vara möjligt.
- säkerställa att fattade avslagsbeslut för lovärenden innehåller information om förekommande avgift, redogörelse för hur förekommande avgift har räknats fram samt överklagandehänvisning i enlighet med Boverkets rekommendationer om innehåll i lovbeslut enligt PBL.

- säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av sitt tillsynsuppdrag, vilket inte minst omfattar att tillse en tillräcklig bemanning för att genomföra hela uppdraget.
- nämnden förbättrar och tydliggör uppföljningen av reducerade avgifter och överskridna handläggningstider i förhållande till krav i PBL, samt säkerställer att uppföljningar även omfattar en analys av orsaker till eventuella brister som noteras.
- överväga att införa kontrollmoment avseende granskade områden i internkontrollplanen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	0
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	4
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Organisation	6
Rutiner för en effektiv och rättssäker process	9
Effektiv och rättssäker handläggning	10
Tillsynsverksamhet	17
Uppföljning av granskade områden	20
Samlad bedömning	23
Rekommendationer	23
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	23

Inledning

Bakgrund

I varje kommun ska det finnas en byggnadsnämnd som ansvarar för kommunens verksamhet enligt plan- och bygglagen (PBL). I PBL regleras planläggning och byggande; från översiktsplan, via detaljplan, till lov- och byggprocessen. Lov- och byggprocessen omfattar bland annat handläggning av inkomna ärenden.

Byggnadsnämnden är skyldig att tillse att ärenden handläggs så snabbt, enkelt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. I lagtext finns krav på hur lång tid handläggningen av olika ärenden får ta. När nämnden fattat ett beslut kan detta, med vissa undantag, överklagas och nämnden är skyldig att informera sökanden om denna möjlighet.

PBL har under senare år förändrats ett antal gånger. Den byggprocess som infördes 2011 syftade till att åstadkomma en effektiv, enhetlig och rättssäker tillämpning av lagstiftningen. En del i detta var att förstärka och förtydliga byggnadsnämndens tillsynsansvar. En byggnadsnämnd är skyldig att pröva förutsättningarna för, och behovet av, att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt de krav som ställs. Trots detta är tillsynen ett område som inom kommuner ofta får stå tillbaka till förmån för handläggning av lovärenden.

I byggnadsnämndens ansvar ingår även att följa upp och utvärdera sin verksamhet.

De förtroendevalda revisorerna har efter en bedömning av väsentlighet och risk beslutat att genomföra en granskning av bygglovsprocessen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om byggnadsnämnden bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig inom området. Följande utgör revisionsfrågor i granskningen:

1. Säkerställer byggnadsnämnden en tillfredsställande organisation och bemanning som svarar upp mot ärendenas volym och komplexitet?
2. Finns rutiner för lov- och anmälningsprövningen som syftar till säkerställa en effektiv och rättssäker process?
3. Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett a) effektivt och b) rättssäkert sätt?
4. Bedriver nämnden tillsyn i tillräcklig utsträckning?
5. Har nämnden en tillräcklig uppföljning av ovan granskade områden?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Den revisionella bedömningen i granskningen utgår från nedan revisionskriterier:

- Plan- och bygglagen 9 kap § 27, 45; 10 kap § 37; 11 kap § 3, 5; 12 kap § 8a
- Plan- och byggförordningen 8 kap § 8
- Kommunallagen kap 6 § 6
- Kommuninterna styrdokument

Avgränsning

Granskningen är i tid avgränsad till i huvudsak 2022. I övrigt, se syfte, revisionsfrågor och revisionskriterier.

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Insamling av statistik av lov- och anmälningsärenden för år 2021 och 2022 i syfte att kartlägga viktiga delar av handläggningsprocessen. Speciellt fokus har lagts vid handläggningstider, förelägganden om kompletteringar, överklagade ärenden samt förekommande avgiftsreduceringar.
- Granskning av uppföljningar av bygglovsverksamheten som lämnats till nämnden i termer av delårsredovisning och årsredovisning samt annan löpande uppföljning.
- Intervjuer med förvaltningschef, bygglovschef samt controller på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Granskningen har även omfattat en stickprovskontroll där vi utifrån en förteckning över samtliga handlagda ärenden under 2022 valt ut tio ärenden för vilka all befintlig dokumentation har begärts ut. Syftet med stickprovskontrollen är att bedöma hur väl handläggning och dokumentation stämmer överens med aktuell lagstiftning och kommunens interna styrdokument.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Organisation

Revisionsfråga 1: Säkerställer byggnadsnämnden en tillfredsställande organisation och bemanning som svarar upp mot ärendenas volym och komplexitet?

lakttagelser

Av *Gemensamt reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Kristianstads kommun*, senast fastställt av kommunfullmäktige 2022-09-13 § 138, framgår att byggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsverksamhet och beslutar i frågor som den enligt lag eller annan författning ska ha hand.

Organisation och bemanning

Beslutsorganisationen utifrån PBL regleras primärt i nämndens delegationsordning, senast reviderad 2021-12-15 § 259. Vid intervju framgår att delegationsordningen överlag anses behöva en översyn vad gäller avvikelser mot detaljplan samt prejudicerande beslut från nämnden, men att delegationsordningen i stort säkerställer en transparens mot nämnden.

Bemanningen vid bygglovsavdelningen uppges i dagsläget vara i balans. Bemanningen består av 4+1 administratörer, 7+1 bygglovshandläggare, 1+1 tillsynshandläggare, 5 byggnadsinspektörer, 1 stadsarkitekt och 1 bygglovschef. De resurser som är angivna som +1 är extraresurser vilka har varit visstidsanställda under pandemin mot bakgrund av det ökade söktrycket. Den extra bygglovshandläggaren och tillsynshandläggaren kommer vara kvar år 2022 ut och den extra administratören kommer vara kvar tills januari månad år 2023.

De intervjuade framhåller att bemanningsläget just nu täcker de behov som finns nu och framöver. Det beskrivs att det tidigare fanns en hög personalomsättning på avdelningen som gjorde att handläggarna fick arbeta relativt "smalt" med ärendena då handläggarna inte hade kompetens nog att arbeta mer brett. Flera av medarbetarna har nu mer än två års erfarenhet vilket har gjort att det har varit möjligt att bredda arbetsuppgifterna för att på så vis också stimulera personalen. Vid intervjuer samt vid sakgranskning framgår att representanter för förvaltningen bedömer att kapaciteten fortfarande är påverkad av att många handläggare är relativt oerfarna och att effektiviteten inte nödvändigtvis skulle öka på kort sikt om man skulle få in fler nya personella resurser.

Det beskrivs också att det tidigare tidigare tog lång tid att introducera nya medarbetare då det saknades dokumenterade rutiner inom många områden, men att dessa nu har tagits fram (se mer under nästa fråga). Detta har också medfört en enklare och tydligare introduktion till nyanställda.

Fördelning av ärenden

När det gäller fördelningen av ärenden har avdelningen tagit fram en fördelningsprocess med olika kategorier som de olika handläggarna har hand om. Fördelningen sker

kontinuerligt efterhand som ärendena inkommer och sker till den handläggare som bedöms ha tid att handlägga ärendet. I fördelningsprocessen är det möjligt att följa upp antalet ärende per handläggare och status i ärendena. Avstämning gällande ärendena sker på veckovisa handläggningsmöten där olika typer av frågor kan lyftas och diskuteras.

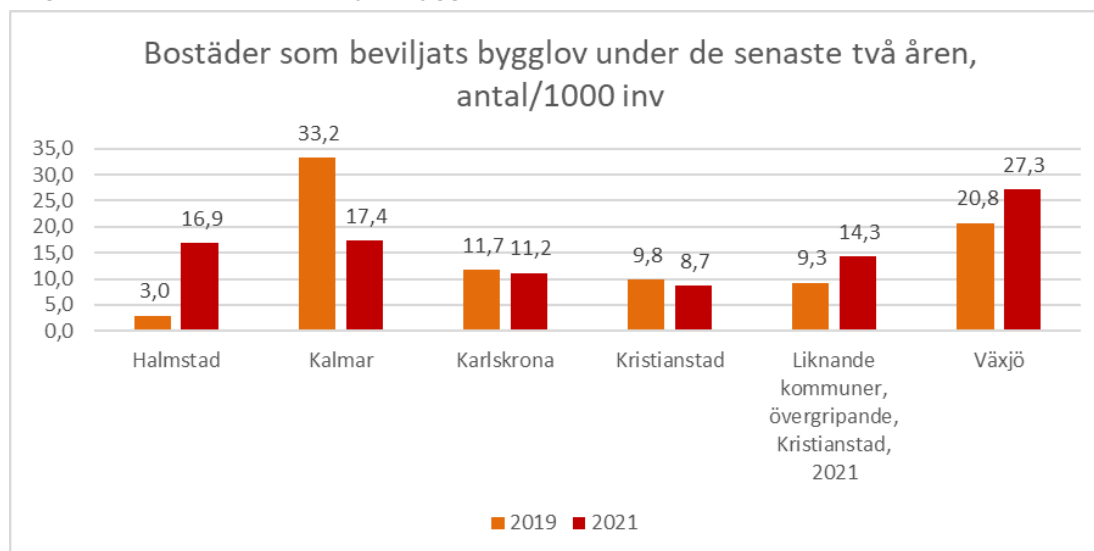
För att underlätta handläggningsprocessen både internt och gentemot medborgarna har det införts en automatiserad process som innebär att de sökande får ett automatiskt genererat meddelande om att ärendet handläggs.

Handläggningstider och nationell statistik

Specifika handläggningstider beskrivs under revisionsfråga 3. Av intervjuer framkommer att ett bekymmer gällande handläggningstiden har varit att det för det lagstadgade kravet om att kommunen har tre veckor på sig att återkoppla till sökanden om handlingarna inte är kompletta sedan inte spelar någon roll hur effektiv handläggningen är när kompletteringen inkommer. Då de inte alltid har hunnit med återkoppling inom tre veckor har det också varit svårt att hålla handläggningstiden på 10 veckor. Det framhålls att verksamheten blir bättre och bättre på att hantera ärendena inom lagstadgad tid men att de inte helt är inom ramen ännu.

I kommun- och landstingsdatabasen Kolada går det att finna statistik inom flera områden kopplat till bygglovsärenden. I följande två mätområden har Kristianstads kommun lämnat in uppgifter de senaste åren:

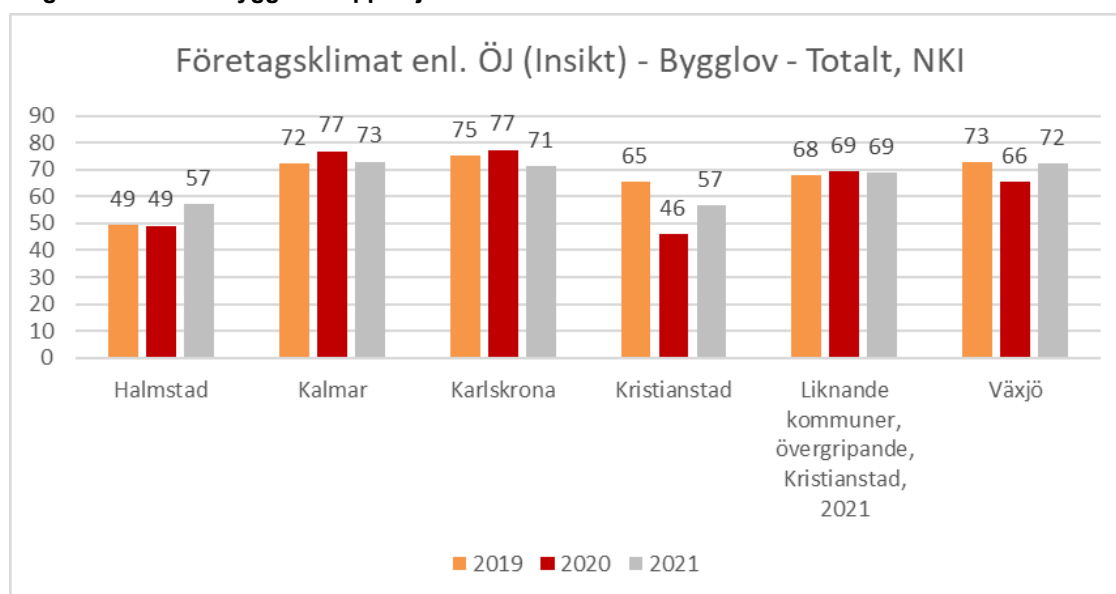
Diagram 1: Bostäder som beviljats bygglov under de senaste två åren, antal/1000 invånare

Källa: Kolada

Statistiken visar att Kristianstads kommun i jämförelse med liknande kommuner och med kommunerna i KKKHV-nätverket har beviljat färre bygglov för bostäder per 1000 invånare. Vidare visar också statistiken att antalet beviljanden minskade något mellan åren 2019 och 2021.

Diagram 2: NKI för bygglov i Öppna jämförelser

Källa: Kolada

I jämförelse med liknande kommuner och kommunerna i KKKHV-nätverket har Kristianstads kommun ett lägre NKI-värde (med undantag från Halmstads kommun). Vid sakgranskning påtalas att Kristianstads kommuns värde är bättre när privatpersoner inkluderas i NKI-undersökningarna, samt att man ser en positiv trendutveckling. Ett lägre värde tyder på att de företag som kommit i kontakt med bygglovssidan är mindre nöjda i Kristianstad jämfört med de andra kommunerna ovan.

Bedömning

Säkerställer byggnadsnämnden en tillfredsställande organisation och bemanning som svarar upp mot ärendenas volym och komplexitet?

Svaret på revisionsfrågan är **delvis**.

Bedömningen grundar vi på att det av verksamheten numera upplevs finnas en tillräcklig bemanning och organisation för att kunna svara upp mot ärendenas volym och komplexitet. Vi noterar att det har skett en utveckling de senaste åren med att bygga upp organisationen genom bland annat digitaliseringsåtgärder för att kunna hantera ärendemängden samt att extra resurser tillsatts under pandemin för att hantera den tillfälligt ökade ärendemängden.

Vi konstaterar däremot att det har funnits och fortfarande finns en viss eftersläpning i ärendena som tyder på att organisationen och bemanningen inte helt är tillräcklig mot bakgrund av de behoven som finns. Verksamheten lyfter även behov att revidera gällande delegationsordning. Vi ser också att statistik visar att framförallt kundnöjdheten kan förbättras.

Rutiner för en effektiv och rättssäker process

Revisionsfråga 2: Finns rutiner för lov- och anmälningsprövningen som syftar till säkerställa en effektiv och rättssäker process?

lakttagelser

Framtagna rutiner

För att säkerställa en effektiv och rättssäker process krävs att det finns ett antal framtagna rutiner för verksamheten och handläggningen. Som tidigare beskrivits har det skett ett arbete de senaste åren gällande framtagande samt implementering av rutiner. Det är ett arbete som fortfarande är pågående gällande att ta fram ytterligare material kopplat till olika typer av ärenden. Genom att göra så säkerställs en likartad bedömning i ärendena och att få bedömningsgrunderna så lika som möjligt. Vidare har det också tagits fram vissa standardformuleringar i granskningsbladen som är en form av en checklista för vad som ska granskas i särskilda ärenden. Checklistan används i kombination med andra rutiner inför beslutsfattande och är ett stöd i handläggningsarbetet.

I intervju beskrivs också att det nu finns färdiga rutiner för att kunna ta in konsultstöd i verksamheten genom att det tecknats ett ramavtal för bygglovshandläggare och inspektör.

Som huvuddokument i handläggningsprocessen finns *Riktlinjer för teknisk kontroll och handläggning i byggprocessen*. Dokumentet innehåller beskrivningar gällande hela handläggningsprocessen och innehåller rutinbeskrivningar för handläggning kring specifika ärenden som exempelvis nätstationer, kompletteringsåtgärder och mobilmaster. Riktlinjerna kompletteras av manualer och lathundar.

Åtgärder för likvärdig bedömning

Vid intervju beskrivs förvaltningen ha en kultur som präglas av god kommunikation mellan handläggare där det finns möjlighet att informellt stämma av aspekter av handläggningen för de fall en handläggare är osäker på en bedömning. Därtill genomförs som tidigare nämnts veckovisa avstämningsmöten vid vilka handläggare kan lyfta utmaningar i den löpande handläggningen, vilket inkluderar frågor om bedömningar. Förvaltningen har även instiftat ett förvaltningsövergripande avstämningsforum där handläggare kan ställa direkta frågor i syfte att effektivisera handläggningen. Förvaltningen bedriver ingen systematisk aktgranskning men beskriver vid intervjuer att de flesta beslut i ärenden sker genom delegat då förvaltningen har ett stort antal nya handläggare som inte har delegation att fatta egna beslut än.

Redovisning av delegationsbeslut

Granskningen har tagit del av rutin för framtagande av delegationslista samt noterar att delegationsbeslut redovisas nämnden vid samtliga nämndsammanträden under 2021 och 2022. Av protokoll framgår att nämndsbeslut under sommarperioden fattas av nämndordförande och redovisas nämnden vid första sammanträdet efter

sommarperioden. Vid intervjuer framgår att nyanställda genomgår en period där beslut fattas av en mer erfaren delegat i syfte att säkerställa korrekta beslut.

Bedömning

Finns rutiner för lov- och anmälningsprövningen som syftar till säkerställa en effektiv och rättssäker process?

Svaret på revisionsfrågan är **ja**.

Bedömningen grundar vi på att det har genomförts ett arbete de senaste åren med att revidera och ta fram rutiner för lov- och anmälningsprocessen som syftar till att säkerställa en effektiv och rättssäker process. Vi noterar att det också finns ett pågående arbete kring att ta fram fler rutiner kring specifika ärenden. Enligt vår mening bidrar redan framtagna dokument till att säkerställa en effektiv och rättssäker process.

Effektiv och rättssäker handläggning

Revisionsfråga 3a: Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett effektivt sätt?

Enligt plan- och bygglagen ska en byggnadsnämnd skyndsamt handlägga ärenden om lov- och förhandsbesked samt anmälningsärenden. Vidare ska nämnden meddela sitt beslut om lov- eller förhandsbesked inom tio veckor från komplett ansökan. Under vissa förutsättningar får nämnden förlänga handläggningstiden med ytterligare tio veckor. För anmälningsärenden är handläggningstiden från komplett ansökan till att beslut ska meddelas fyra veckor.

lakttagelser

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av sammanställda utdrag från förvaltningens ärendehanteringssystem (ByggR) avseende bygglov. I datasetet noterar vi ett antal ärenden av typen "test" som ligger kvar som pågående ärenden i ärendehanteringssystemet. Under granskningen har vi för de fall vi identifierat uppenbara testärenden exkluderat dessa i sammanställningen, dock har ingen manuell genomgång av samtliga ärenden i sammanställningen för detta syfte varit möjlig att genomföra inom ramen för granskningen. Följande har vi noterat utifrån erhållen data:

- 955 bygglovsärenden har inkommit till kommunen som registrerats i ärendehanteringssystemet med startdatum under 2021.
- 880 av 955 ärenden har registrerade beslutsdatum.
- Av de 955 ärenden som inkommit under 2021 har 75 stycken per september 2022 inget beslutsdatum. Av dessa är 10 avslutade medan 65 är pågående. Av dessa 65 ärenden har 44 stycken erhållit föreläggande om kompletteringar, medan övriga 21 ärenden inte har erhållit föreläggande om komplettering eller har ett fattat beslut registrerat.
- 394 av 955 ärenden har beslutats inom angiven tidsfrist om 10 veckor vilket motsvarar 41,3 procent av den totala ärendevolymen. Av dessa har 199 ärenden beslutats utan att föreläggande om komplettering varit nödvändigt, vilket motsvarar 20,8 procent av den totala ärendemängden.

- 124 av 955 ärenden har beslutats efter att angiven tidsfrist om 10 veckor överstigits vilket motsvarar 12,9 procent av ärendemängden.
 - Totalt har 607 av 955 ärenden (63,6 procent) erhållit föreläggande om komplettering för möjligt beslut. Från det att ett ärende kommer in har förvaltningen tre veckor på sig att begära in kompletteringar för de fall ärendet inte är fullständigt för handläggning.
 - Av de 607 ärenden som erhållit föreläggande om komplettering har föreläggande om komplettering skickats ut inom angiven tidsram i 334 ärenden, vilket motsvarar 55,0 procent av dessa ärenden.
 - 273 ärenden av ärendena med föreläggande om komplettering (motsvarande 45,0 procent) har fått föreläggande om komplettering efter tre veckor.
 - Av de 607 ärenden som har fått föreläggande om kompletteringar har 232 notering om datum då ärendet anses komplett. Av dessa har 160 (69,0%) beslutats inom den angivna tidsfristen om 10 veckor. Av den totala ärendemängden motsvarar detta 16,8 procent.
-
- 525 bygglovsärenden har inkommit till kommunen som registrerats i ärendehanteringssystemet med startdatum under 2022 till och med september.
 - 333 av 525 ärenden har ett registrerat beslutsdatum.
 - Av de 525 ärenden som till och med september inkommit under 2022 har 192 inget beslutsdatum per september. Av dessa är 5 avslutade medan 100 har fått föreläggande om kompletteringar. Av de återstående 92 ärendena har åtminstone 60 ärenden överskridit tidsfristen för föreläggande om komplettering inom tre veckor.
 - 176 ärenden, motsvarande 33,5 procent av den totala ärendemängden, beslutats inom angiven tidsfrist om 10 veckor. Av dessa har 110 ärenden beslutats utan att kompletteringar varit nödvändiga, vilket motsvarar 21,0 procent av den totala ärendevolymen.
 - 157 ärenden har beslutats efter angiven tidsfrist om 10 veckor.
 - Totalt har 276 ärenden förelagts om kompletteringar och av dessa har 79 ärenden (50,3 procent) erhållit föreläggande om komplettering inom tre veckor från det att ärendet inkom till kommunen.
 - Av de ärenden som har erhållit föreläggande om kompletteringar har 40 notering om datum då ärendet är komplett, och av dessa har 21 (52,5%) beslutats inom angiven tidsfrist om 10 veckor. Av den totala ärendemängden motsvarar detta 4,0 procent.

Tabell 1 på nästkommande sida redogör för totalt antal inkomna bygglovsärenden 2021 och 2022 (tom sept), antal ärenden med förelägganden om kompletteringar utfärdade samt antal ärenden där beslut fattats utan att föreläggande om komplettering har behövt skickats ut.

Tabell 1: Totalt antal inkomna bygglovsärenden samt ärenden med och utan föreläggande om kompletteringar 2021 och 2022 (tom sept).

Bygglövsärenden	2021	2022 (tom sept)
Antal inkomna ärenden	955 (100%)	525 (100%)
Antal ärenden med förelägganden om kompletteringar	607 (63,6%)	276 (52,6%)
Antal beslutade ärenden utan föreläggande om komplettering	361 (37,8%)	157 (29,9%)
Antal av totalt inkomna ärenden handlagda inom tidsfrist på 10 veckor (kompleta, utan komplettering)	199 (20,8%)	110 (21,0%)
Antal av totalt inkomna ärenden handlagda inom tidsfrist på 10 veckor (kompleta, med komplettering)	160 (18,8%)	21 (4,0%)

Källa: Dataunderlag från kommunen

Noterbart är att över hälften av ärendena som kommer in till kommunen under 2021 och 2022 till och med september behöver kompletteras för att beslut ska kunna fattas.

Inom ramen för granskningen har vi även tagit del av en sammanställning över hanteringen av anmälningsärenden. Följande har vi noterats utifrån erhållen data:

- 534 anmälningsärenden har inkommit till kommunen som registrerats i ärendehanteringssystemet med startdatum under 2021.
- 510 av 534 ärenden har registrerade beslutsdatum.
- 406 av 534 ärenden har beslutats inom 4 veckor från det att ärendet inkommit vilket motsvarar 76,0 procent av den totala volymen anmälningsärenden. Av dessa har 261 ärenden beslutats utan att föreläggande om komplettering varit nödvändigt, vilket motsvarar 48,9 procent av den totala ärendemängden.
- 239 anmälningsärenden erhöll under 2021 föreläggande om komplettering, och av dessa skickades föreläggande ut inom tre veckor för 217 ärenden, vilket motsvarar 90,1 procent av ärenden med föreläggande om komplettering.
- Av de 239 ärenden som erhållit föreläggande om komplettering har 163 notering om datum då ärendet var komplett, och av dessa har 114 (47,7%) beslutats inom fyra veckor från det att komplett ansökan var inkommen. Detta motsvarar 21,3 procent av den totala ärendemängden.
- 285 anmälningsärenden som inkom 2021 var kompletta för beslut utan kompletteringsbehov, medan 10 ärenden saknar beslutsdatum. Av dessa 10 ärenden är tre avslutade.
- 423 anmälningsärenden har inkommit till kommunen som registrerats i ärendehanteringssystemet med startdatum under 2022 till och med september.
- 250 av 423 har beslutats inom 4 veckor från det att ärendet inkom vilket motsvarar 59,1 procent. Av dessa har 183 ärenden beslutats utan att föreläggande om

komplettering varit nödvändigt, vilket motsvarar 43,3 procent av den totala ärendemängden.

- 111 ärenden förelagts om kompletteringar varav 92 (82,9%) inom tre veckor från det att ärendet inkommit.
- Av de 111 ärenden som förelagts om kompletteringar har 68 ett registrerat datum för komplett ärende varav 64 (94,1%) beslutats inom tidsfristen på fyra veckor. Av den totala ärendevolymen motsvarar detta 15,1 procent.
- 112 ärenden har per september 2022 inte något registrerat beslutsdatum, tre av dessa ärenden är avslutade och 53 har fått förelägganden om kompletteringar och merparten har inkommit under tidig höst 2022.

Tabell 2: Totalt antal inkomna lovärenden samt ärenden med och utan föreläggande om kompletteringar 2021 och 2022 (tom sept).

Anmälningssärenden	2021	2022 (tom sept)
Antal inkomna ärenden	534 (100%)	423 (100%)
Antal ärenden med förelägganden om kompletteringar	239 (44,8%)	111 (26,2%)
Antal beslutade ärenden utan föreläggande om komplettering	285 (53,4 %)	200 (47,3%)
Antal av totalt inkomna ärenden handlagda inom tidsfrist på 4 veckor (kompleta, utan komplettering)	261 (48,9%)	183 (43,3%)
Antal av totalt inkomna ärenden handlagda inom tidsfrist på 4 veckor (kompleta, med komplettering)	114 (21,3%)	64 (15,1%)

Källa: Dataunderlag från kommunen

Avgiftsreduktion

Datan som granskningen erhållit möjliggör inte för en fullständig sammanställning av den totala summan som förvaltningen reducerat sina bygglovsavgifter med för 2021. Dock framgår att antalet bygglovsärenden där avgiften har reducerats på något sätt under 2021 var 59 stycken. För 2022 till och med september framgår av erhållen data att avgiften reducerats i 36 ärenden. Dessa ärenden har reducerats med sammanlagt 32,5 procent av den ursprungliga bygglovsavgiften vilket motsvarar ett inkomstbortfall för verksamheten på 192 728 kronor. Vid sakgranskning uppger förvaltningen att de totala antalet expedierade beslut med avgiftsreduktion är 241 av 742 från juni 2021 fram till och med september 2022 vilket motsvarar en ackumulerad summa på 1,8 mnkr i avgiftsreducering. Enligt skriftlig uppgift uppgår den totala ackumulerade avgiftsreduceringen för samtliga ärenden under 2022 till och med 7 december till 2,3 mnkr. Representanter för förvaltningen gör gällande att det saknas systemstöd för att på ett sammanhållet vis redovisa reduktion av bygglovsavgifter varför man i juni 2021 började med att manuellt efter varje expediering ange reducerade avgifter i handläggningssystemet. Således har förvaltningen ingen sammanhållen uppgift om storleken på reduktionen för verksamhetsår 2021.

Revisionsfråga 3b: Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett rättssäkert sätt?

En essentiell del i en rättssäker myndighetsutövning är att beslut som fattas är korrekta. För detta tar granskningen dels utgångspunkt i antal överklagade/-prövade ärende och utfall i nästa instans. Vidare måste lagar och regler efterlevas och i denna granskning ingår att kontrollera att nämnden, i de fall tillåten tidsfrist för handläggning överskrids, reducerar den avgift som tas ut (se vidare i PBL kap 12 § 8). Granskningen omfattar även en stickprovskontroll av avslagsbeslut för bygglovsärenden. Avslagsbeslut ska bland annat innehålla en motivering till beslutet samt information kring om/hur beslutet kan överklagas (se vidare i förvaltningslag § 32-33).

lakttagelser

Överklagade ärenden

Hantering av överklagande beskrivs i *Rutin för överklagande*. Av rutinen framgår detaljerad beskrivning av handläggning av överklagande i ByggR samt överlämnande av ärendet till länsstyrelsen för det fall att överklagandet har kommit in inom rätt tid enligt rättidsprövning. Har överklagandet kommit in för sent framgår det av rutinbeskrivningen att ärendet registreras och därefter överlämnas till bygglovschef alternativt förvaltningschef som har delegation att fatta avvisningsbeslut. Rutinbeskrivningen innehåller beskrivning av vilken dokumentation och information som ska lämnas länsstyrelsen, vilka steg som ska tas internt samt vilken information som ska delges sökanden och klaganden. Av rutinbeskrivningen framgår inte hur överklagande där högre instans inte går på byggnadsnämndens linje ska hanteras.

Inom ramen för granskningen har vi efterfrågat en sammanställning över samtliga ärenden under 2021 och 2022 som har överklagats och översänts till högre instans för bedömning. Då förvaltningen i dagsläget inte har möjlighet att genom handläggningssystemet få ut sammanhållen statistik över överklagade ärenden har vi tagit del av en manuellt sammanställd förteckning. Av förteckningen framgår att 18 ärenden överklagats under 2021. Av de överklagade ärendena avslår länsstyrelsen överklagandet i 16 fall och ändrar nämndens beslut i två. I sex fall överklagas ärendet vidare till mark- och miljödomstolen och i samtliga av dessa fall avslås överklagandet. Två av dessa beslut överklagas slutligen till mark- och miljööverdomstolen som i båda fallen avslår överklagandet. Av de 7 ärenden som till och med september 2022 överklagats så har fem överklaganden avslagits av länsstyrelsen och ett har återkallats av överklagande part. Ett beslut har ändrats i mark- och miljödomstolen och ett överklagande har avslagits av mark- och miljööverdomstolen.

Tabell 3: Överklagade lov- och anmälningsärenden 2021 och 2022.

Överklagande avslaget i högre instans	2021	2022 (tom sept)
Antal överklagade ärenden	18	7
Länsstyrelsen avslår överklagandet	16 av 18	5 av 6*
Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet	6 av 6	0 av 1
Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet	2 av 2	1 av 1

Nämndens beslut ändrat i högre instans	2021	2022 (tom sept)
Länsstyrelsen ändrar beslut	2 av 18	0 av 6
Mark- och miljödomstolen ändrar beslut	0 av 6	1 av 1
Mark- och miljööverdomstolen ändrar beslut	0 av 2	0 av 1

* Ett överklagande återkallat av överklagande part.

Källa: Dataunderlag från kommunen

Vid intervju beskrivs att förvaltningen står i begrepp att köpa in en teknisk lösning som skulle möjliggöra för att ta ut mer utförlig statistiskt underlag från handläggningssystemet, vilket inkluderar statistiskt över överklagade ärenden. Vid intervju med representanter för verksamheten framgår att bygglovschef tar del av samtliga överklagade ärenden för kännedom. Enligt uppgift går högre instans i runt 90 procent av fallen på byggnadsnämndens ursprungliga beslut vilket även tabell 3 ovan indikerar.

Avslagsbeslut

Enligt förvaltningslagen §§ 32-33 ska myndighetsbeslut som anses påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klargörande motivering såtillvida att det inte är uppenbart obehövt. Det framgår av lagstiftningen att en sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Därtill ska en myndighet som meddelar ett beslut så snart som möjligt underrätta part om det fullständiga innehållet i beslutet, om inte detta är uppenbart obehövt, samt underrätta denne om hur överklagande går till om så är möjligt. Av Boverkets rekommendationer om vad som bör ingå i ett lovbeslut med stöd av PBL kan de viktigaste sägas vara:

- Tydlig beslutsformulering
- Avgift, samt redogörelse över hur denna räknats fram
- Ärendebeskrivning
- Motivering till beslut
- Hänvisning till lagparagraf
- Överklagandehänvisning

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av utdrag från handläggningssystemet ByggR sorterat på lovärenden som renderat i avslag under 2021 och 2022 tom september 2022. Utdraget innehåller fyra lovbeslut inkomna under 2021 med två av besluten fattade under 2021 och två av besluten fattade under 2022. För de kontrollerade avslagsbesluten noterar vi att dessa inte innehåller angiven avgift eller redovisning över hur förekommande avgift räknats fram. Vi noterar vidare att inget av de kontrollerade avslagsbesluten innehåller hänvisning till hur överklagande av beslut kan göras. Vi har fått till oss att så sker i samband med tjänsteutlåtande som expedieras till sökande i samband med beslut, men då vi inte tagit del av någon sådan dokumentation kan vi inte styrka att så sker.

Stickprovskontroll

Inom ramen för granskningen har vi begärt ut samtliga handlingar för tio lov- och

anmälningsärenden. Urvalet av ärenden har genomförts genom slumpmässigt urval utifrån en förteckning över samtliga lov- och anmälningsärenden som avslutats under 2021 och 2022 till och med september. Stickprovskontrollen inbegriper syftar till att bedöma tillämpning av bygglovsprocessen samt att ärenden avskrivits enligt gällande riktlinjer.

Dessa ärenden har kontrollerats för nedan aspekter:

- Har det skickats en bekräftelse på inkommen ansökan?
- Har det skickat mottagningsbevis för kompletta handlingar?
- Framgår det av underlagen anledning till avslutat ärende?

I granskningen av stickproven framgår att i ett av fallen saknas bekräftelse på inkommen ansökan samt mottagningsbevis medan övriga stickprovskontrollerade ärenden innehåller detta. Vidare framgår med tydlighet anledning till avslutat ärende i samtliga fall. För det fall att handläggaren vid ärendets fördelning anser att kompletteringar behövs kommuniceras förekommande brister samt vad som behöver kompletteras med tydlighet i ett tidigt skede.

Bedömning

Sker handläggning av lov- och anmälningsärenden på ett a) effektivt sätt och b) rättssäkert sätt?

Svaret på revisionsfrågan om effektivitet är **nej**.

Bedömningen grundar vi på att bygglovshandläggare behöver efterfråga kompletteringar för en stor andel av de inkomna ärendena vilket indikerar att kommunikationen mot invånare och företag avseende bygglovsprocessen kan stärkas. Vi ser att över hälften av de inkomna lovärendena behöver kompletteras innan handläggning kan påbörjas eller beslut fattas. Vi noterar att en stor del lovärenden beslutas efter att den lagstadgade tidsfristen överskridits vilket renderar reduceringar i bygglovsavgifter. För de ärenden där kompletteringar inkommit och ärendet är noterat som komplett noterar vi även att beslut fattas efter tidsfristens utgång.

Svaret på revisionsfrågan om rättssäkerhet är **delvis**.

Bedömningen grundar vi på att det finns tydliga riktlinjer om hur överklagade ärenden administrativt ska hanteras samt att endast en mycket liten del av de överklagade besluten ändras i högre instans. Vi noterar att information till berörd part om möjlighet till överklagande av beslut med fördel kan stärkas i enlighet med Boverkets rekommendationer om vad som bör ingå i ett lovbeslut, särskilt vad gäller redovisning av avgiftsberäkning samt information om möjlighet till överklagande. Vi har fått till oss att så sker i samband med tjänsteutlåtande men då vi inte tagit del av någon sådan dokumentation kan vi inte styrka att så sker.

Tillsynsverksamhet

Revisionsfråga 4: Bedriver nämnden tillsyn i tillräcklig utsträckning?

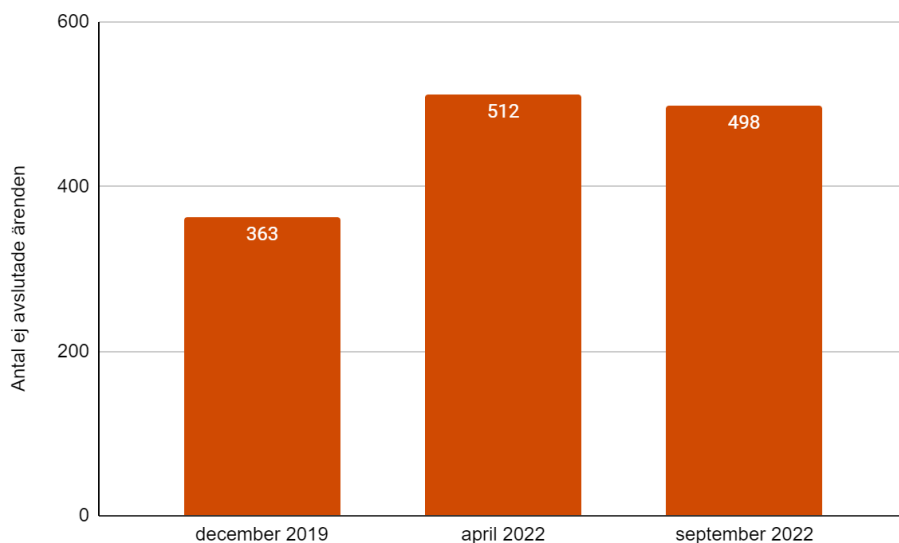
lakttagelser

Vid intervju med representanter för verksamheten framgår att tillsynsverksamheten enligt PBL har varit nedprioriterad under många år till följd av ett stort tryck på inkommande ärenden. Företrädare gör vid intervju gällande att förvaltningen har varit transparent mot byggnadsnämnden om att tillsynsärenden nedprioriteras till förmån för handläggning av inkommande ärenden. Detta i syfte att undvika de inkomstbortfall som uppstår vid avgiftsreduktioner till följd av senfärdig handläggning av lov- och anmälningsärenden.

Det finns inte något lagkrav som anger att tillsynsplan för tillsyn enligt PBL ska finnas, däremot rekommenderar Boverket att kommuner tar fram en sådan som ett led i att uppfylla nämndens ansvar att regelbundet följa upp och utvärdera tillsynsarbetet. Vid intervjuer framgår att byggnadsnämnden idag inte har någon antagen tillsynsplan för tillsyn enligt PBL men att prioriteringar från senast antagen plan ligger fast. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av tillsynsplan enligt PBL för verksamhetsår 2020 antagen av byggnadsnämnden 2020-01-28 § 23. Tillsynsplanen fastslår att tillsynen bör prioriteras högre än tidigare år då den eftersläpning i tillsynsarbetet som då förelåg riskerade att medföra ökade svårigheter att komma tillrätta med tillsynsvolymen, att minska allmänhetens respekt och förtroende för byggnadsnämndens myndighetsutövning samt i vissa fall riskera att medföra att byggsanktionsavgifter inte kan dömas ut eller att överträdelser preskriberas innan rättelse sker. Vidare konstaterades att med 2020 års nivå på antalet tillsynsärenden skulle två heltidstjänster behöva tillföras förvaltningen i syfte att effektivt hantera ärendemängden. Vid intervju framgår att nämnden inför år 2022 tillfört resurser motsvarande 1,5 heltidstjänster för att hantera volymen tillsynsärenden. Eftersom ärendemängden har ökat sedan år 2020 har också mängden tillsynsärenden ökat. Vidare framgår av intervju att förvaltningen inför år 2023 avser ta fram en tillsynsplan för tillsyn enligt PBL.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av sammanställning över antalet tillsynsärenden för första kvartalet år 2022. Av sammanställningen framgår att under kvartalet inkom totalt 36 nya tillsynsärenden samtidigt som 55 ärenden avslutades. Vidare framgår av sammanställningen att 512 ärenden är pågående. Vi har i granskningen även tagit del av utdrag från ärendehanteringssystem för tillsynsärenden per september 2022. Diagram 3 på nästkommande sida redogör för antal ej avslutade tillsynsärenden i december år 2019, (vilket framgår av senast gällande tillsynsplan), april 2022 samt per september 2022.

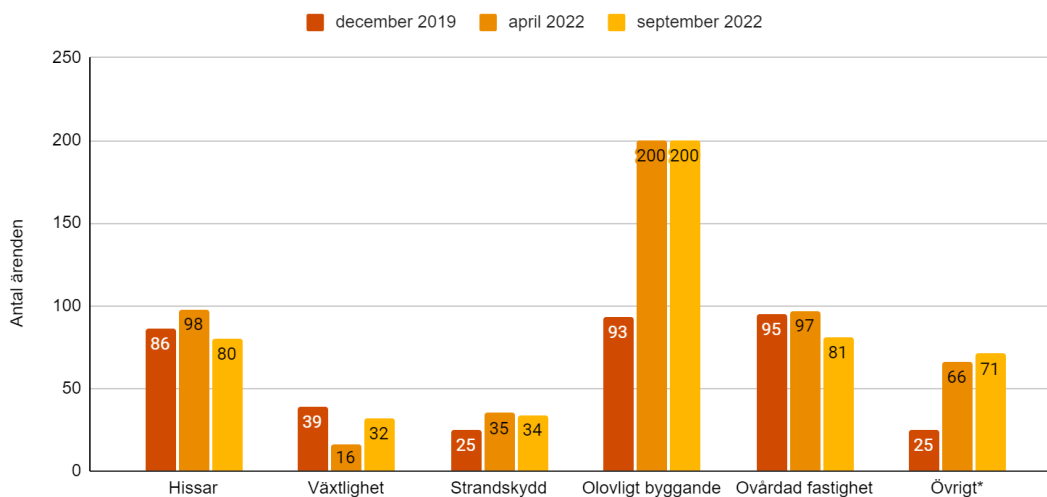
Diagram 3: Antal ej avslutade tillsynsärenden december 2019, april 2022 respektive september 2022

Källa: Tillsynsplan 2020 och statistik från bygglovsavdelningen

Av diagrammet ovan framgår att antalet ej avslutade ärenden ökat perioden åren 2020 till och med 2022, medan nivån hittills under 2022 minskat något. Diagram 4 nedan redogör för fördelningen av ej avslutade tillsynsärende per ärendetyp för samma tidpunkter.

Diagram 4: Fördelning av ej avslutade tillsynsärenden per ärendetyp december 2019, april 2022 respektive september 2022

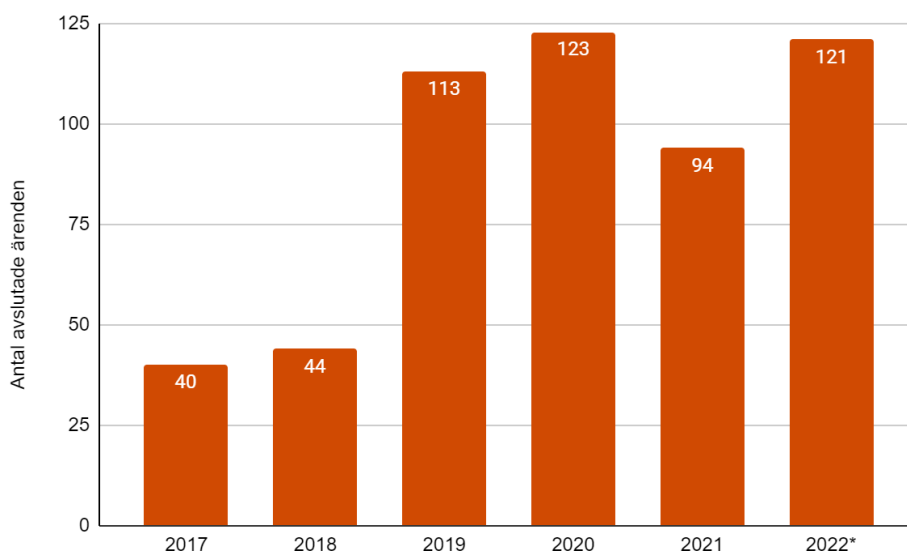
*Kategorin övrigt innehåller bland annat oanmäld ändring, placering, tomt.

Källa: Statistik från bygglovsavdelningen

Diagrammet visar att de flesta ej avslutade tillsynsärenden rör olovligt byggande och att mängden ökade markant från år 2019 till år 2022.

Diagram 5 nedan redogör för antal avslutade tillsynsärenden per år perioden 2017-2021 samt 2022 till och med september utifrån utdrag ur ärendehanteringssystemet för tillsynsärenden.

Diagram 5: Antal avslutade tillsynsärenden 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, samt 2022 till och med september.

* Till och med september.

Källa: Statistik från bygglovsavdelningen

Av diagrammet framgår att antal avslutade ärenden har ökat markant sedan 2018 samt att tillförda resurser under 2022 medfört att antal avslutade ärenden per september i år överstiger antalet avslutade ärenden vid helår förra året.

Av datan vi har tagit del av inom ramen för granskningen framgår att den genomsnittliga handläggningstiden för tillsynsärenden som avslutats under 2022 (till och med september) har varit 633 dagar. Tabell 6 nedan redogör för genomsnittliga handläggningstider för tillsynsärenden perioden 2017-2021 samt 2022 till och med september.

Tabell 6: Genomsnittliga handläggningstider, tillsynsärenden 2017-2022 (tom sept).

År	Genomsnittlig handläggningstid
2017	87 dagar
2018	176 dagar
2019	159 dagar
2020	209 dagar
2021	350 dagar
2022*	633 dagar

* Till och med september.

Källa: Statistik från bygglovsavdelningen

Av tabellen ovan framgår att den genomsnittliga handläggningstiden ökar under perioden, vilket tyder på att historiska ärenden i högre grad avslutas under senare år. Detta är en indikation på att tillsynsverksamhet bedrivs i större utsträckning. Den genomsnittliga handläggningstiden för åren 2020, 2021 samt 2022 överstiger de sex månader (motsvarande 183 dagar) som i förvaltningslagen ges som indikation på vad som är en rimlig handläggningstid.

Bedömning

Bedriver nämnden tillsyn i tillräcklig utsträckning?

Svaret på revisionsfrågan är **nej**.

Bedömningen grundar vi på att tillsyn inte har prioriterats de senaste åren samt att det inte finns någon aktuell tillsynsplan. Vidare påvisar statistiken att det finns en hög andel ej avslutade tillsynsärenden, framförallt vad gäller ärendetypen olovligt byggande. Vidare anser vi att det är otillfredställande att handläggningstiden för tillsynsärenden överskrider det som förvaltningslagen anger som rimlig handläggningstid. Vi ser positivt på att tillsynen har ökat under år 2022 och att det under år 2023 planeras tas fram en ny tillsynsplan.

Uppföljning av granskade områden

Revisionsfråga 5: Har nämnden en tillräcklig uppföljning av ovan granskade områden?

lakttagelser

Byggnadsnämnden följer den styrmodell som finns i Kristianstads kommun och tar årligen fram en verksamhetsplan med styrkort. Styrkortet innehåller övergripande mål som gäller för hela nämndens verksamhet. Två mål är direkt hänförliga till bygglovsverksamheten:

- NKI BN för privatperson och företag ska för bygglov vara över 65
- Intensifierat tillsynsarbete med koppling till PBL med målsättningen att antal öppna ärenden för 2022 ska vara färre än antal öppna ärenden 2021.

Därtill finns målsättningar tillämpliga på samtliga avdelningar som specificerar att verksamheten ska ha synliggjort verksamhet och medarbetare vid fler än fyra tillfällen, aktivt informerat om samhällsbyggnadsprocessen vid fler än fyra tillfällen, samverkat mellan avdelningarna för att stärka tilliten till myndighetsutövningen genom insatser vid fler än tre tillfällen samt tydliggöra vad den sökande kan förvänta sig i samband med ansökan genom framtagna mall för processflöde och beskrivning.

I delårsrapport och årsredovisning följer nämnden upp de mål och styrkor som fastställs i verksamhetsplanen. Av delårsrapport per augusti 2022 framgår att nämnden prognostiserar måluppfyllelse för samtliga dessa målsättningar. Redovisningen vid del- och helår innehåller analyser och kommentarer av genomförda aktiviteter för måluppfyllnad.

I miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens internkontrollplan för år 2021 fanns ett kontrollmoment som berörde tillsynsområdet. Risken handlade om huruvida tillsynsplanen efterföljdes där kontrollen bestod i att avdelningschefen en gång per kvartal skulle gå igenom tillsynsplanen och kontrollera att den följs. Avvikelse skulle utredas och dokumenteras. Uppföljningen av internkontrollplanen för år 2021 visade att tillsynsplan saknas, dock bedömdes risken vara under kontroll. Även om kontroll inte hade genomförts mot tillsynsplan enligt intern kontroll, så hade risken hanterats genom kontinuerlig uppföljning och redovisning för byggnadsnämndens ledamöter. Den tillsyn som bedrevs hade främst varit fokuserad till ärenden som handlar om fara för liv- och hälsa. I förvaltningens internkontrollplan för år 2022 återfinns inte några kontrollmoment som rör bygglovs- eller tillsynsområdet.

Utöver uppföljning inom ramen för den ordinarie rapporteringen ser vi att nämndens protokoll löpande innehåller delegationsbeslut, informationsärenden och ekonomiska uppföljningar. Under informationsärendena får nämnden del av relevant information från bygglovsavdelningen. Exempel på informationsärenden är nya krav på utformning av förslag till kontrollplan och aktuella bygglovsärenden. I övrigt kan vi inte spåra av protokoll att nämnden får ta del av någon särskild statistik eller annan uppföljning av lov- och anmälningsärenden eller tillsynsärenden. Vid sakgranskning påtalas att löpande information om bygglov, tillsynsärenden och statistik lämnas nämnden som information vid nämndsammanträden. Av protokoll framgår inte vilken information som delges vid informationsärendena i nämnden.

Vi ser att det under övriga frågor vid sammanträdet 2022-04-26 § 72 väcks ett initiativärende gällande de långa handläggningstiderna inom bygglovsverksamheten. Av initiativärendet framgår att handläggningstiderna gällande bygglov är oroande och att det varit ett problem under en längre tid. Initiativtagarna yrkar på att förvaltningen får i uppdrag att skyndsamt se hur andra mer framgångsrika kommuner hanterar ansökningar för bygglov och inom kort återkomma till nämnden. De yrkar vidare på att förvaltningen äskar 1 000 000 från Kommunstyrelsen för att genomföra en ordentlig genomlysning gällande byggloven med tillhörande åtgärdsplan. Något beslut i ärendet framgår ej av protokollen och vi kan ej heller se att frågan vidare följs upp vid efterföljande sammanträden under år 2022.

Av intervjuer framkommer att bygglovsavdelningen upplever sig ha varit öppna med problematiken kring både handläggningstider och tillsynsskulden och haft informationsärenden i nämnden. Vidare framkommer av granskningen att bygglovsavdelningen har haft utmaningar att delge nämnden underlag och statistik kopplat till hur verksamheten bedrivs då det inte funnits något systemstöd för att snabbt kunna ta ut relevant statistik. En viktig del i arbetet att kunna presentera relevant data och information för nämnden framhålls vara att det har skett stor utveckling de senaste två åren. Verksamheten har utvecklat processer och har kunnat anställa mer erfarna handläggare vilket ger mer möjligheter att också arbeta mer strukturerat med uppföljning till nämnden.

Bedömning

Har nämnden en tillräcklig uppföljning av ovan granskade områden?

Svaret på revisionsfrågan är **delvis**.

Bedömningen grundar vi på att både bygg- och anmälningslov samt tillsyn följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningen. Vi konstaterar dock att det inte sker någon övrig specifik uppföljning inom granskade områden i form av statistikredovisningar, som särskilda punkter i nämndens protokoll eller inom ramen för intern kontroll. Enligt vår mening finns också ett behov av att förbättra och tydliggöra uppföljningen av överskridna handläggningstider i förhållande till krav i PBL, reducerade avgifter, samt att säkerställa att uppföljningar även omfattar en analys av orsaker till eventuella brister som noteras.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kristianstads kommun genomfört en granskning. Gransknings syfte är att bedöma om byggnadsnämnden bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig inom området. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att byggnadsnämnden **inte helt** bedriver bygglovsverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig inom området.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi byggnadsnämnden att:

- revidera gällande delegationsordning.
- vidta lämpliga åtgärder för att på sikt minska andel lov- och anmälningsärenden för vilka kompletteringar behöver efterfrågas för att beslut ska vara möjligt.
- säkerställa att fattade avslagsbeslut för lovärenden innehåller information om förekommande avgift, redogörelse för hur förekommande avgift har räknats fram samt överklagandehänvisning i enlighet med Boverkets rekommendationer om innehåll i lovbeslut enligt PBL.
- säkerställa en tillräcklig styrning och uppföljning av sitt tillsynsuppdrag, vilket inte minst omfattar att tillse en tillräcklig bemanning för att genomföra hela uppdraget.
- nämnden förbättrar och tydliggör uppföljningen av reducerade avgifter och överskridna handläggningstider i förhållande till krav i PBL, samt säkerställer att uppföljningar även omfattar en analys av orsaker till eventuella brister som noteras.
- överväga att införa kontrollmoment avseende granskade områden i internkontrollplanen.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Säkerställer byggnadsnämnden en tillfredsställande organisation och bemanning som svarar upp mot ärendenas volym och komplexitet?	Delvis Det upplevs finnas en tillräcklig bemanning och organisation för att kunna svara upp mot ärendenas volym och komplexitet. Det har skett en utveckling de senaste åren med att bygga upp organisationen för att kunna hantera ärendemängden samt att extra resurser tillsats under pandemin för att hantera den tillfälligt ökade ärendemängden. Vi konstaterar däremot att det har funnits och fortfarande finns en viss eftersläpning i ärendena som tyder på att organisationen och bemanningen inte helt är tillräcklig mot bakgrund av de behoven som finns.

2. Finns rutiner för lov- och anmälningssprövningen som syftar till säkerställa en effektiv och rättssäker process?

Ja

Det har genomförts ett arbete de senaste åren med att revidera och ta fram rutiner för lov- och anmälningssprövningen som syftar till att säkerställa en effektiv och rättssäker process. Vi noterar att det också finns ett pågående arbete kring att ta fram fler rutiner kring specifika ärenden. Enligt vår mening bidrar redan framtagna dokument till att säkerställa en effektiv och rättssäker process.

3. Sker handläggning av lov- och anmälningssärenden på ett a) effektivt sätt?

Nej

Bygglovshandläggare behöver efterfråga kompletteringar för en stor andel av de inkomna ärendena vilket indikerar att kommunikationen mot invånare och företag avseende bygglovsprocessen kan stärkas. Över hälften av de inkomna lovärendena behöver kompletteras innan handläggning kan påbörjas eller beslut fattas. En stor andel lovärenden beslutas efter att den lagstadgade tidsfristen överskridits vilket renderar reduceringar i bygglovsavgifter. För de ärenden där kompletteringar inkommit och ärendet är noterat som komplett noterar vi även att beslut fattas efter tidsfristens utgång.

3. Sker handläggning av lov- och anmälningssärenden på ett b) rättssäkert sätt?

Delvis

Det finns tydliga riktlinjer om hur överklagade ärenden administrativt ska hanteras samt att endast en mycket liten del av de överklagade besluten ändras i högre instans. Information till berörd part om möjlighet till överklagande av beslut med fördel kan stärkas i enlighet med Boverkets rekommendationer om vad som bör ingå i ett lovbeslut, särskilt vad gäller redovisning av avgiftsberäkning samt information om möjlighet till överklagande. Vi har fått till oss att så sker i samband med tjänsteutlåtande men då vi inte tagit del av någon sådan dokumentation kan vi inte styrka att så sker.

4. Bedriver nämnden tillsyn i tillräcklig utsträckning?

Nej

Tillsyn har inte prioriterats de senaste åren och det finns inte någon aktuell tillsynsplan. Vidare påvisar statistiken att det finns en hög andel ej avslutade tillsynsärenden, framförallt vad gäller ärendetypen olovligt byggande. Vidare anser vi att det är otillfredställande att handläggningstiden för tillsynsärenden överskrider det som förvaltningslagen anger som rimlig handläggningstid. Vi ser

positivt på att tillsynen har ökat under år 2022 och att det under år 2023 planeras tas fram en ny tillsynsplan.

5. Har nämnden en tillräcklig uppföljning av ovan granskade områden?

Delvis

Både bygg- och anmälningslov samt tillsyn följs upp inom ramen för den ordinarie uppföljningen. Vi konstaterar dock att det inte sker någon övrig specifik uppföljning inom granskade områden i form av statistikredovisningar, som särskilda punkter i nämndens protokoll eller inom ramen för intern kontroll. Enligt vår mening finns också ett behov av att förbättra och tydliggöra uppföljningen av överskridna handläggningstider i förhållande till krav i PBL, reducerade avgifter, samt att säkerställa att uppföljningar även omfattar en analys av orsaker till eventuella brister som noteras.

2022-12-07

Lena Salomon

Emma Ekstén

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Kristianstads kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 27 april 2022. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.